

Nederlandse Wiskunde Olympiade voor Bedrijven

vrijdag 27 januari 2023

Uitwerking uitsmijter

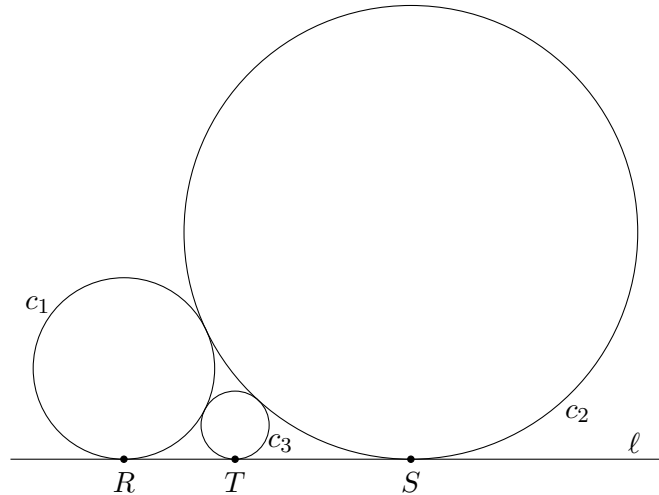
Cirkel c_1 heeft straal 4 en raakt de lijn ℓ in het punt R .

Cirkel c_2 heeft straal 9, raakt c_1 en raakt ℓ in het punt S .

Cirkel c_3 raakt cirkels c_1 en c_2 en raakt ℓ in het punt T , waarbij T tussen R en S ligt.

Zie de figuur hiernaast. (De figuur is niet op schaal getekend.)

Zij r de straal van cirkel c_3 . In deze opgave gaan we op zoek naar r .

- Bereken $|RS|$ (de lengte van RS).
- Er is een getal c zodat $|RT|^2 = c \cdot r$. Bereken c .
- Bereken r .

Antwoorden:

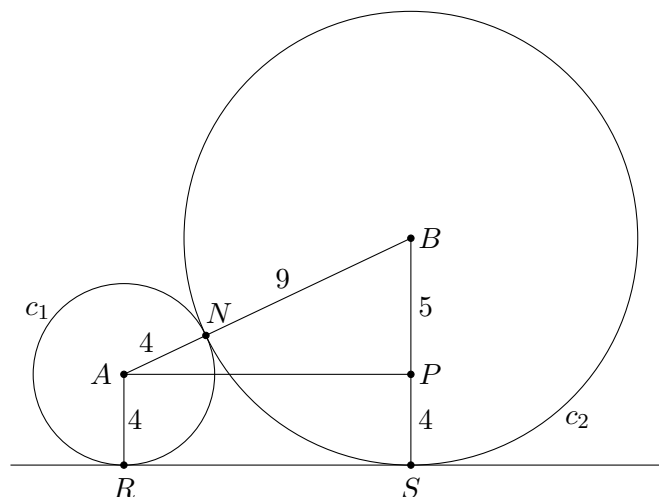
- $|RS| = 12$.
- $c = 16$.
- $r = \frac{36}{25}$.

Uitwerking:

(a) Zij A het middelpunt van c_1 en B het middelpunt van c_2 . Zij N het raakpunt van c_1 en c_2 en zij P de horizontale projectie van A op BS . Dan vormen A , B en P een rechthoekige driehoek.

Merk op dat AN en BN stralen zijn van respectievelijk c_1 en c_2 . Daarom is $|AB| = |AN| + |BN| = 4 + 9 = 13$. Omdat ook AR en BS stralen van de cirkels zijn, en $|PS| = |AR|$, is $|BP| = |BS| - |PS| = 9 - 4 = 5$.

Uit de stelling van Pythagoras volgt nu dat $|RS| = |AP| = \sqrt{13^2 - 5^2} = 12$.

(b) De aanpak is vergelijkbaar met de aanpak van onderdeel (a). Zij C het middelpunt van cirkel c_3 en zij Q de horizontale projectie van C op AR . Dan vormen A , C en Q een rechthoekige driehoek met $|AQ| = 4 - r$ en $|AC| = 4 + r$. De stelling van Pythagoras geeft nu dat

$$\begin{aligned} |QC|^2 &= (4 + r)^2 - (4 - r)^2 = \\ (16 + 8r + r^2) - (16 - 8r + r^2) &= 16r. \end{aligned}$$

Omdat $|RT| = |QC|$ volgt hieruit dat

$$|RT|^2 = |QC|^2 = 16r$$

zodat $c = 16$.

(c) Op analoge wijze als in onderdeel (b) vormen B , C en de horizontale projectie van C op BS een rechthoekige driehoek met rechthoekszijde $9 - r$ en schuine zijde $9 + r$. Het kwadraat van de lengte van de tweede rechthoekszijde is

$$(9 + r)^2 - (9 - r)^2 = (81 + 18r + r^2) - (81 - 18r + r^2) = 36r.$$

De lengte van deze zijde is gelijk aan $|TS|$, zodat $|TS| = 6\sqrt{r}$.

In onderdeel (a) zagen we dat $|RS| = 12$, dus $|RT| + |TS| = 12$. Uit onderdeel (b) volgt dat $|RT| = 4\sqrt{r}$. Er geldt dus dat $10\sqrt{r} = 4\sqrt{r} + 6\sqrt{r} = |RT| + |TS| = 12$ en dus $\sqrt{r} = \frac{6}{5}$. We concluderen dat $r = \frac{36}{25}$.

